

Sayın Valim/Vali Yardımcım, (Belediye Başkanımız, Sayın Kaymakamım, Sayın TÜBİTAK Başkanımız...)

Sayın Türk Fizik Derneği Başkanı ve Değerli Üyeleri,

Saygıdeğer Konuklar,

Kıymetli hocalarım, Sevgili Öğrenciler,

Nazik davetiniz için başta Türk Fizik Derneği Başkanı olmak üzere, yönetim kurulu üyelerine ve bu kongrenin düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Sizleri şahsım ve Yükseköğretim Kurulu adına saygı ve sevgi ile selamlıyorum.

Türk Fizik Derneği'nin 34. Uluslararası Fizik Kongresi'nde, burada sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyduğumu da ifade etmek isterim.

Değerli Hocalarım;

Son 20 yılda globalleşen dünyada üniversite yapısı ve yükseköğretim ile ilgili olağanüstü, baş döndürücü değişimler yaşandı. 21. Yüzyıl müfredatı, 4.0 endüstri devrimi, sürdürülebilir kalkınma, dijital akış, bölgesel kalkınma, akıllı uzmanlaşma gibi yeni kavramlar çerçevesinde yol aldı. Bütün bu kavramlar ve dünya üniversiteleri de incelenerek Yükseköğretim Kurulunca üniversiter yapımıza birçok proje ile birçok yenilik katıldı.

Bu düzenlemelerin bir kısmı, Yeni YÖK'ün girişimiyle başlayan süreçlerde yasal dayanaklara kavuşturuldu, bir kısmı ise kendi iç düzenleme ve mevzuatımızla hayata geçirildi.

Kalite çıtasının yükseltilmesi ve kalite eksenli büyüme önceliğimizdir. Bunu söyleyerek yola çıktık. Yükseköğretimde yapısal değişiklik için **dört ana proje** belirledik.

İlki; yükseköğretim sistemimizin uzun yıllardır gündeminde olmakla birlikte bir türlü gerçekleştirilemeyen **Kalite Kurulunun kurulması idi, kuruldu, gerçekleşti, çalışmaya başladı.**

İkinci büyük projemiz misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma idi. Üniversite olmanın şümüllü yapısından uzaklaşmadan üniversitelerin belli alanlarda odaklaşması, farklı değerler üretebilmesi, bölgelerine katkı sağlaması, araştırma kapasitesi yüksek olanların bu kapasitelerini artırması için bu projeyi başlattık.

Proje iki ayaklı yürüyor. İlk ayağı bölgesel kalkınma öncelikli misyon farklılaşması idi. İlk etap tamamlandı... Jeotermal, seramik, tekstil, dericilik gibi alanlarda beş üniversite belirlendi. YÖK olarak bu üniversitelere belirlenen alanlara özgü kadro takviyesi yapıldı. Kalkınma Bakanlığı da yine aynı alanlar için fonlama yapmaya başladı. Şimdi ikinci etabını bugünlerde tamamlayacağız.

Misyon farklılaşmasının ikinci ayağı Araştırma Üniversiteleri projesi idi. 11 asıl 5 aday üniversite belirledik. Bu proje de yürümekte, bu üniversitelerin güçlü alanlarına özgü kadro takviyesi yapıyoruz. Kendilerinden önemli ve ciddi beklentilerimiz var.

Üçüncü projemiz hedef odaklı uluslararasılaşma idi. Başkan seçildiğim 2014senesinde yabancı uyruklu öğrenci sayımız **48.183** idi. 2018 yılında ise **123.318 ulaştı.** 1982 yılından Kasım 2014 tarihine kadar 32 yılda 15 ülke ile YÖK'ün bakan düzeyinde mutabakat zaptı vardı.

Son dört yılda bu sayının iki katından daha fazla, bakan düzeyinde mutabakat zaptı imzaladık.

Bu mutabakat zabıtları sadece iyi niyet beyanı olmayıp tanınan üniversitelerimizin sayısını artırdı, yabancı öğrenci sayısını artırdı, ortak programları artırdı.

Ülkemizde daha önce uygulanmamış yabancı öğrenci burs programı başlattık, proje tabanlı değişim programını yine bu çerçevede hayata geçirdik.

Dördüncü gurur duyduğumuz proje ise doktora programlarına farklı bir vizyon kazandırdığımız 100/2000 projesidir. Yükseköğretim sistemimizde bu yapısal değişime önemli katkılar sunacak ve nitelikli bilgi üretimini sağlayacak, üstün araştırma kabiliyetine sahip doktoralı insan kaynağını arttırmak ve aynı zamanda disiplinler arası işbirliklerini güçlendirmek amacıyla “**100 Öncelikli Alanda 2000 Öğrenciye Doktora Burs Programı**”nı başlattık. Bu bir Türkiye Projesidir. Nitelikli bir eğitim öğretim süreci sağlayabilmemiz ve nitelikli bilgi üretebilmemiz için ülkemizdeki doktoralı insan kaynağı sayısını arttırmamız şart. 100/2000 Projesi’nde doktora alanlarını seçerken, ülkenin gelecek on yılda en çok ihtiyacı olan ve bu kritik kümelerin oluşmasında etkin olabilecek alanların seçilmesine özellikle itina gösterdik.

Akıllı Malzemeler, Biyomedikal Ekipmanlar, Enerji Depolama Ve Enerji Malzemeleri, Enerjik Malzemeler Teknolojileri, Fotonik, Güç Ve Depolama Teknolojileri, Hava Ve Uzay Araçları Tasarımı, Hidrojen Ve Yakıt Pilleri, Mikro Ve Nanoteknoloji, Robot Teknolojileri, Savunma, Sensör Teknolojileri, Sıvı Arıtma Teknolojileri, Sürdürülebilir Yapı Malzemeleri ve Teknolojiler, Yenilenebilir Enerji Kaynakları Ve Teknolojileri , Yeni Nesil Kompozitler gibi alanlar **100/2000 alanları içerisinde fizik ile doğrudan ilgili alanlarımızdır.**

Burs kapsamında, tam zamanlı öğrencilerimize YÖK aylık 2000 TL burs veriyor. Başarıya endeksli olarak TÜBİTAK’da bu öğrencilere 2500 TL’lik burs verebilmekte. Sayın TÜBİTAK Başkanımıza bu bağlamda teşekkür ediyoruz. Ayrıca tam zamanlı öğrencilerin dışında, özel sektörde çalışan ve 100/2000 YÖK Doktora Burs programını kazanmış öğrenciler de aylık 500 TL olacak şekilde faydalanabilmektedirler.

İlk çağrı sürecinde yaklaşık 460 öğrenci burslandırılmış iken, 3 çağrı dönemi sonunda 68 üniversitemizde yaklaşık 2.200 öğrencimiz YÖK 100/2000 Doktora Burs programından faydalanıyor. 4. çağrı dönemine geçildi ve yükseköğretim kurumlarımızın başvuruları değerlendirildi ve yakın zamanda öğrencilerimiz üniversitelerimize başvurularını yapmaya başlayacaklar. Disiplinler arası yaklaşımı içinde barındıran 100/2000 doktora programı ile öğrencilerimizin bu önemli ve öncelikli alanlarda ülkemizin geleceğine hizmet edeceklerine inanıyoruz.

Bu süreci desteklemek adına bu yıl **YÖK-YUDAB (Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu)** ve **YÖK-DİL Eğitim Bursunu** da hayata geçirdik. Yükseköğretim tarihinde ilk kez başlatılan YÖK-YUDAB programımız ile devlet üniversitelerinde görev yapmakta olan, doktora tez aşamasındaki araştırma görevlilerimizden tez konusu ülkemizin öncelikli alanları ile ilgili olanlara, tezleri ile ilgili yurt dışında araştırma yapma imkânı sunuyoruz. Araştırma görevlilerimiz, Times Higher Education, Academic Ranking of World Universities (Shanghai) ve QS World University Rankings tarafından yapılan dünya üniversite veya alan sıralamalarında; son 3 yıl içerisinde ilk 500 içerisine giren dünyanın en saygın üniversitelerinden birinde doktora konuları kapsamında araştırma yapma fırsatı elde edecekler. **Kaliteyi önceleyen bu projemiz ile başarıyı ödüllendirmeyi amaçlamaktayız.**

YÖK-DİL Eğitim bursu ile devlet üniversitelerimizdeki doktora derecesine sahip araştırma görevlisi, öğretim görevlisi ve Dr. Öğretim üyelerini yurt dışında dil eğitimi almaları ve yabancı dil seviyelerini yükseltmeleri için destekliyoruz.

Bu projelerimiz, doktora öğrencilerimizin alanlarında yurtdışı bağlantılarını geliştirmeleri, yabancı dillerini ilerletmeleri, bilgi ve tecrübelerini arttırmaları konularında kendilerine yardımcı olacaktır.

Ülkemizin rekabet gücünün artmasına, kalkınmasına katkı sağlayacak, yükseköğretim sisteminin “*hızla gelişen ve dinamik*” iklimine uyum gösteren yeni ve yenilikçi yaklaşımları ilke edinerek “**daimi tekamül**” içinde politikalarımızı ve stratejilerimizi geliştirmeye devam ediyoruz.

Yukarıda sürdürdüğümüz dört büyük projemizin yanı sıra eğitim ve öğretimde kalite hedefli birçok süreç de kurgulanıp yönetildi.

Giriş sisteminde baraj puanını yükselttik, Tıp-Hukuk-Mühendislik-Mimarlık ve Öğretmenlik programlarında başarı sıralaması şartı getirdik. Kılavuzda akredite programları belirtmeye başladık, doktora kriterlerini yükselttik. Diğer taraftan başkaca yenilikçi girişimlerimiz ve düzenlemelerimiz de oldu. YKS, yükseköğretime giriş sistemine temel yeterlik kavramı sözel ve sayısal okuryazarlık kavramını soktuk. Dört ay süren sınav bir hafta sonunda bitiyor. 18 puan türü 5’e indi. Ayrıca akademik teşvik yönetmeliği, belli alanlara özgü araştırma görevlisi tahsisi, Alana özgü yabancı dil sınavı yani YÖK-DİL, Doktora sonrası araştırmacı istihdamı, ücretli araştırma izni ve emekli öğretim üyelerinin ücretli istihdamı için yasal düzenlemeler, proje tabanlı Mevlana bu düzenlemelerden sadece bazıları. Üniversite Sanayi işbirliğine yönelik YÖK’ün girişimi ile bir dizi yasa çıkarıldı. Biz bunu sessiz devrim olarak nitelendirdik.

Elbette ki yükseköğretimde bütün ülkelerce kullanılan burs aracını da kullanıyoruz. Fakat bunu sıradan bir şekilde değil, örneği bulunmayan yepyeni bir şekilde ve bazı özel kurgularla hayata geçiriyoruz. 100/2000 projesi kurgusu itibariyle nasıl bir ilk ise **YÖK-YUDAB**, yurtdışındaki Türkoloji bölümlerinde okuyan yabancı öğrencilere verilen **YÖK Türkoloji**, temel bilimler yanı sıra, Ziraat, Orman, Su Ürünleri, Yer Bilimleri gibi ülkemizin kalkınması için önemli fakat ihmal edilen alanlarda ilk 3 sırada yerleşen öğrencilere verdiğimiz **YÖK Başarı Bursları**, **Yabancı dil bursları** da daha önce ülkemizde örneğine rastlanılmayan bir kurguya sahip burslardır.

YÖK-ATLAS ve **YÖK-AKADEMİ** gibi dijital ortamda veri paylaşımının yapılacağı, hazırlıkları tamamlanmış olan ve önümüzdeki günlerde inşallah hayata geçireceğimiz **YÖK-Kariyer (Akademik Kariyer Platformu)** da akademiye liyakat ve ehliyeti öne çıkaran ve doktoralı insan kaynağımızı üniversitelerle buluşturacak bir proje olacaktır.

Sayın Hocalarım...

Temel bilimler alanında yaptığımız teşvik ve destek düzenlemelerinden söz etmeden önce fizik programlarının mevcut durumu ile ilgili bazı sayısal bilgileri de sizlerle paylaşmak isterim:

Mevcutta “Fizik” programlarımızda (aktif programlar) **44 devlet üniversitemizde 5.514, 4 vakıf üniversitemizde ise 178 olmak üzere toplamda 5.692 öğrencimiz** bulunuyor. **Geçen**

sene 946 öğrenci yerleşmişti, bu yıl ise 1.032 öğrencimiz fizik programına yerleşmiş durumda.

Öğretim elemanı sayılarına baktığımızda ise;

Bu bölümlerde toplam **846 öğretim üyemiz**, 63 Öğretim Görevlisi, 291 ise Araştırma Görevlisi olmak üzere fizik programlarındaki **toplam öğretim elemanı sayımız 1.200** (Devlet: 1.157, Vakıf: 43). Bu sayılar gün geçtikçe daha da olumluya gidiyor.

Geçen sene **32'si devlet, 4'ü vakıf** üniversitemizdeki **36** fizik bölümüne öğrenci alınmıştı. Bu sene **44'ü devlet, 4'ü vakıf** üniversitemizde **48** fizik bölümü öğrenci alıyor. **12 fizik programı** daha eğitim öğretime başlayacak. Bildiğiniz gibi, bir dönem temel bilimlere olan ilginin azalması sonucu, birçok üniversitemizde fizik programlarımızın da kontenjanları boş kalmıştı. Bu durum siz değerli hocalarımın ve fizikçilerinde katkıları ile olumlu süreçlere doğru evrilmiştir.

Ancak izninizle bir konuyu da dikkatlerinize sunmak isterim: Geçtiğimiz hafta sonuçları açıklanan YKS'deki temel bilimler özelinde gidişatımızın istediğimiz gibi olmadığını görmekteyiz.

TYT'de 40 soruda matematik ortalaması tüm adaylarda: **5,9**, Fen Bilimleri testinde 20 soruda ise **2,8'dir**. Bu tablo bir şeyler söylüyor, demiyorum **bu tablo ikaz ediyor, ihtar ediyor**.

Temel bilimler teknoloji ve uygulamanın esasıdır. temel bilimlerin zayıf olduğu bir ülkede ve yükseköğretim sisteminde, nitelikli bilgi üretiminden ve kalkınmadan söz etmemiz mümkün değil. İnsanlığın geleceğini şekillendiren teknolojinin kaynağında fizik bilimi bulunmaktadır.

İşte bu nedenle ve bu kapsamda; bir takım düzenlemeler gerçekleştirdik.

Temel bilimler alanında programların kontenjanlarına ilişkin yapmış olduğumuz rasyonel planlamalar sonucu doluluk oranlarımızda bir artış söz konusu oldu. Burs programı bir farkındalık oluşturdu ve bu programlara yönelik alakayı ve programların doluluk oranını artırdı.

2015 yılından önce temel bilimler programlarında doluluk oranları oldukça düşük idi. (Fizik bölümünde doluluk oranları 2012'de %23.39) Pek çok üniversitemizde bu programları öğrencilerimiz tercih etmemekteydiler. Son üç yılda yaptığımız rasyonel kontenjan planlarımızla birlikte doluluk oranları yükselmeye başladı. 2017 yılında temel bilimler programlarına toplam **8.906** öğrenci yerleşirken, 2018 yılında yükselme göstererek toplam **9.570** öğrenci bu programlara yerleşti.

Geçen sene üniversitelerimizde toplamda **221** temel bilim programı var iken şimdi bu sayı **255** oldu. Matematik, fizik, kimya ve biyolojinin her birinde öğrenci alan program sayısı arttı. Geçen seneye göre **34 temel bilim programında daha** eğitim öğretim süreci başlayacak. Öğrencilerimizin temel bilimlere olan ilgisindeki bu artış yükseköğretimimiz adına gelecek için umut vaat etmektedir.

Yükseköğretim sistemimizin bilimsel yapısının ve ülkemizin bilgi temelli gelişiminin zeminini oluşturan, iktisadi ve sosyal kalkınmada etkisi yüksek olan, temel bilimler programlarına ilişkin

YÖK'ün başarı bursu uygulaması ile birlikte bu programların tercih edilme oranları da arttı. Şöyle ki;

2017 yılında;

- Biyoloji programına **1.773** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **1.922** öğrenci,
- **Fizik programına 946 öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında 1.032 öğrenci,**
- Kimya programına **1.991** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **1.979** öğrenci,
- Matematik programına **4.196** öğrenci yerleşmiş iken 2018 yılında **4.637** öğrenci yerleşmiştir.

Bu durum, YÖK'ün üstün değer atfettiği bu programlara ilişkin hassas yaklaşımının sonucudur. Bu programlara yönelik dikkatli kontenjan politikamız pek çok faktörü gözetererek devam edecektir.

Beni son derece memnun eden diğer bir uygulamamız ise; Yükseköğretim tarihimizde bir ilk olan YÖK-TEBİP Üstün Başarı Sınıfları projesinin hayata geçirilmesidir.

Yeni YÖK olarak Türkiye'nin kalkınmasında öncelikli alanların başında gelen temel bilimlere ilişkin yükseköğretimde örneği olmayan bir uygulamayı hayata geçirdik. Türkiye'nin temel bilimler (Fizik, kimya, matematik, biyoloji) programlarına ilk üç sırada yerleşen öğrenciler için İstanbul Üniversitesi'nde özel bir müfredatla, başka üniversitelerin hocalarının da ders vermesiyle farklı üniversitelerin kültürlerini tanıma, her dönem sosyal bilimler ve güzel sanatlardan ders alma, güçlü bir yabancı dil desteği imkânlarıyla özel sınıflar oluşturuldu. Başta İstanbul Üniversitesi ve Fen Fakültesi yöneticileri olmak üzere bu projeye katkı sağlayan bütün hocalarımıza YÖK adına teşekkür ediyorum...

Bu projeyi, temel bilimlerde “geleceğin entelektüel bilim insanı yetiştirme projesi” olarak tanımlıyoruz.

91 öğrencimiz **TEBİP** kapsamında burs almıştır. Bunlardan;

- **28 öğrenci Fizik Programındadır.**
- **24** öğrenci Matematik Programında,
- **22** öğrenci Kimya Programında,
- **17** öğrenci Biyoloji programında kayıtlıdır.

Öğrencilerimiz aylık **950** TL burs almaktadır. 2018-2019 eğitim öğretim yılında da TEBİP kapsamında eğitime devam edileceği bilgisini de paylaşmak isterim.

Şimdi burada şunu da ifade etmek isterim. İnsanın kendi kendini tekrara düşmesi; terakki değil tereddi yani gerilemedir ve zihni açıdan dumura uğraması demektir. Bunu biliyoruz, bundan sakınmaya çalışıyoruz. Sürekli yeniliği arıyoruz. Bu noktadan hareket ederek ve daimi tekamülü arayarak yakın bir vakitte yeni yol haritamızı akademi camiası ve kamuoyu ile paylaşacağız. Bir taraftan başlattığımız projeleri sürdürürken önümüze ciddi yeni başlıklar da koyacağız.

Toplumun yükseköğretimden beklentileri büyük; fakat havuza dökülen suyun kalitesinin de birinci derecede önemli olduğunu hatırlatmak isterim. Girdi kalitesi üzerinde yeniden düşünmeli ve gereken adımları atmalıyız. Bu konuda başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere bütün paydaşlarımızla birlikte hareket etmeye hazırız.

Sözlerime son verirken, Yükseköğretim Kurulu olarak, temel bilimler alanına ilgi ve alakamızı sürdüreceğimizi, bu konuyu mühmel bırakmayacağımızı gereken her türlü desteği vermeye devam edeceğimizi belirtmek isterim.

Bir kez daha bu kongrede bulunmaktan büyük mutluluk duyduğumu ifade ederek tekrar teşekkürlerimi sunarım.

**Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
34. Uluslararası Fizik Kongresi Açılış Töreni
5 Eylül 2018, Bodrum Belediyesi Heredot Kültür Merkezi, MUĞLA**